

REDACȚIA

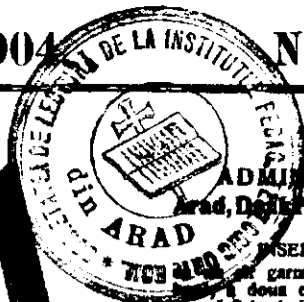
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an ..... 20 cor.
 pe 1/2 an ..... 16 cor.
 pe 1/4 an ..... 5 cor.
 pe o lună ..... 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

garmond: prima dată 14
 a doua oară 12 bani, a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisorile retracate nu se primesc.

OVREISMUL.

Ovreii, cum îi vedem noi în tot timpul, sunt deja dela natură cosmopoliti. Ei se aclimatizează nespuse de iute și ușor oriunde ar fi ei: în Suedia, Norvegia, Franța, Spania, Argentina ori Caplanda, fără să piardă câtuși de puțin din caracterul lor de rasă excepțională interior ori exterior. În ori-ce țară ei se știu acomoda referințelor de stat, formei, datinilor, tradițiilor, moravurilor aceluși stat, fără ca să se desbrace de datinile, tradițiile moravurile lor proprii și fără să renunțe măcar pe un moment la scopul lor final, care este întemeierea dominațiunii lor mondiale asupra întreg rotogolul pământului. Ei se încuibă cu multă viclenie, în tot ce este mai prețios popoarelor, ei învață limba bine-rău a respectivei națiuni ospitaliere, iau parte la toate manifestațiunile intelectuale ale poporului: în literatură, artă, știință, viața publică pe toate terenele, făcând pretutindeni pe marele patriot, cetățean și naționalist. De când au obținut drepturi cetățenești egale cu toți cetățenii, au căpătat chiar unele privilegii, pe care creștinii nu le au, s'au năzuit mereu să pună mâna pe presă, de care să se folosească la promovarea intereselor proprii prin falsificarea, mistificarea, și corumperea opiniunii publice și a moravurilor, prin propagarea cultului minciunii, al destrăbălării și al vițiilor pintre creștinii, terorizarea guvernelor și a singuraticilor bărbați de stat, bisericășii și a per-

soanelor private onorabile. Astfel prin un reclamații nerușinat și modul de scriere propriu jidovesc ei au ajuns cu ajutorul presei să fie dătații de ton în societate, să dea directiva și impuls pentru ori-ce mișcare, ori ideă anticreștinească, să facă din simplii tergovești, șarlatani și scriitorășii literari mari artiști, patrioți ireproșabili, poeți geniali, savanți de primul rang.

O broșură apărută mai astă-vară la Paris sub titlul *La république universelle* arată ovreimea în realitate îngrozitoare, dovedind cu izvoare ovrești și argumente luate din viața politică actuală, că Ovreimea tinde la putere universală pentru a stăpâni peste toate popoarele, așa cum li sugerează biblia, că Israelul ar fi chemat pentru o dominațiune asupra celorlalte rase. Autorul dovedește, că ovreimea, ca «poporul ales al lui Dumnezeu» în tot timpul s'a considerat pe sine superioară, mai nobilă de cât alte popoare, înzestrată cu calități excelente, chemată și îndreptățită să subjuge și să dirigă popoarele de altă rasă care după credința lor este inferioară. Se înțelege că aceste convingeri le-au scos din locurile interpretate după datina ovreiască din Test

Că Ovreimea este la o dominațiune universală, reiese din faptul că s'a instăpănit de toate mijloacele, cari o pot ajuta în scopurile ei clandestine. Adolf Crémieux, fondatorul alianței israelite universale, mama logelor francmazonie învăța pe conaționali săi semiți ast-fel: «Să nu vă ademenească distincțiile, pozițiile sociale, popularitatea, ba-

nul. La toate astea se poate ajunge cu ajutorul presei». Sfatul lui Crémieux pe cum se vede a fost ascultat cu mult zel, căci presa lumii astăzi cu puține excepții se află în mâinile lor. Odată în puterea lor presa, toate celelalte au urmat de sine. Au năpădit universitățile, gimnaziile, toate institutele de învățământ poporal și superior, unde au început marea operă de exterminare a tot ce constituie clendiile cele mai prețioase ale unui popor, nimicind instituțiile strămoșești, tradițiile naționale, simțul religios, respectul și iubirea pentru adevăr și ideile eterne din sinul tinerimii, și altoind în inimile fragede virul neîndestulării și al spiritului revoluționar.

Așa vedem asta de pildă în Germania, Franța și la noi în nefericita Ungarie, unde aproape de pe toate catedrele preleg profesorii ovrei, ear în școalele secundare atât de tare s'a sporit contingentul acestor pedagogi și propagatori semiți ai științelor, încât mâne-pot-mâne nu va putea ajunge creștin la catedră din cauza religiei sale!

Presă, învățământul și banii însă sunt mijloace numai de a doua mână pentru ajungerea scopurilor infernale ovrești. În primul loc stă alianța israelită cu sediul în Paris, urmează apoi logele francmazonie întemeiate de Jidanii, între membrii căreia se află mulți creștini rătăciți, și în fine socialismul întemeiat de Lassalle și Marx, doi ovrei veritabili. Organul ovreesc de primul rang *Univers Israelit* scrie deja la anii șapte-zece următoarele: Programul alianței

Impresiuni și reflexiuni dintr'o călătorie.

De

S. Tamba.

9.

Care o fi oare cauza?... Iah sparge-vă-ți țipă capadochia cu deslegarea acestei enigme...

De aceea zicem mai sus că dacă la noi păzează sentimentul național atât de viu, avem și o mulțumim Maghiarilor, cari se îngrijesc aproape în fie-care zi, de alimentarea și oțărarea acestui sentiment — pentru ceea-ce trebuie să le fim foarte recunoscători, căci dacă urmau și ei politica cu mânuși a Nemților din Austria față de Românii din Bucovina, inevitabil trebuia să ajungem și noi acolo unde au ajuns Românii din Bucovina.

Dar sus e Dumnezeu care să îngrijește de toți și le orînduiește toate!...

Cu cât se va da mai aprig „cu Bánffy“ — cu atât are să ne pese mai puțin de slăbirea sentimentului național și de maghiarizare!...

Am cam deraiat. Dar nu-i mirare! Trenul că merge pe șine de fer bine fixate și tot deraiază, dar apoi pribeagul de gând, căruia nu-i poate pune nimenea căpăstru, să nu deraieze?...

Tot timpul cât m'am luptat cu gândurile, frațele Victor — care-mi ședea în față — nu-și găsea locul. Părea că vrea să dea de urma unui lucru ascuns, atâta se sucia și se nvrirtea. De-odată îl vîd că nbrânțește un pachetaș și-l duce la nas, apoi cu fața luminată îmi zice:

— Știi tu, mai Tamba ce mirosă azi-noapte așa teribil de n'am putut închide ochii?..

— Perinile!
 — Pă dracu... perinile!... Uite pachetașul ăsta!

— Mă miram eu de unde dracu-i putoarea asta cunoscută aici în cupeu.

— O simțai?...
 — Cum dracu nu! Da ce hoit usturoiat e 'n pachet?

— Sunt cărnățăriile ce le-am cumpărat aseară pentru drum dela jidanul din Suceava! Săptămâna lui de porc!... și svîr!... cu pachetul pe fereastră împoșcând bucățele de cărnați, cari ne încrisesă sufletul cu duhoarea de usturoiu clocit în carnea stricată.

Trenul se oprește și călăuza ne dă de știre c'am sosit la *Hatna*, de unde linia ferată să ramnifică în 2 părți. O linie o ia spre Va ra-Dornei alta spre Hadikfalva. Noi „ai lui Stefan“, ținem linia din urmă, înmulți dela *Hatna* cu lumea care venise dinspre Dorna-Câmpulung-Gurahumora. Mergem noi mergem și iarăși mergem, mersul Țiganului la spinzurătoare, și trecând prin Mileșuț ajungem la Istensegits și-apoi la Hadikfalva, două localități de Ciangăi, pentru cari se varsă atâtea lacreme fripte în „fericita“ Ungarie, dar cari pentru aceea nici cu spatele nu se gândesc să treacă granița și să se opoșească și ferească în Tara-nouă. Au adoptat și ei, să vede, principiul Românilor: „Ce-i în mână nu-i minciună“.

La Hadikfalva linia ferată carăși se desface în două.

Una o ia spre apus cătră Putna și alta spre mează-noapte cătră Cernăuți. Mașinistul nostru o cotește la stînga spre Rădăuți, domo-

lind mersul locomotivei — care și până aci te făcea să desperi, că vei mai vedea în anul acesta Putna — într'atâta când am trecut prin Rădăuți aveam impresia că merg călare pe un melc. Și începu a-l descânta cum descântau în copilărie melcul, ca să lese din găuoaice și să se pună în mișcare:

Bourel, bourel
 Scoate coarne de vițel
 Și te du la Dunăre
 Și bea apă tulbură...

Victor de coala țesindu-și din pepeni: „Ba să se ducă dracul, nu la Dunăre!“

Tablele cu inscripțiuni: „*Sama la trenu*“ sunt într'adevăr de prisos p'aici. Îți vine a crede c'a făcut cine-va o glumă foarte potrivită pe socoteala carului de foc.

Rădăuți au peste 13.000 de locuitori. E un oraș frumușel și curățel situat lângă rîulețul Toplița. Se zice că ar fi întemeiat de Domnul Moldovei Bogdan I pela anii 1349—1370. În anul 1402 întemeia aci Alexandru cel bun o episcopie. În Rădăuți să află un gimnaziu superior, o școală agronomică și mai multe școale populare. Mult contribuie la ridicarea acestei localități *herghelia* statului înființată deja la anul 1812. cu un renume univers azi. — Trecând prin Rădăuți (trenul trece pe stradele orașului) îți atrage atențiunea o biserică veche, acoperită cu șindile — în care multe capete încoronate își dorm somnul de veci.

Din Rădăuți o luăm spre *Vicovul de jos* și de-aici de-a lungul rîului Suceava spre *Karl-*

nu este o frază groală. Ea este marea operă a *humanității* (!) pentru a stîrpi bigotismul și fanatismul și a reuni societatea omenească într-o frațietate solidă și sinceră. Și acest program a fost realizat în Maroc, Syria, Grecia, în statele dunărene, Svedia, adică la nord și la sud. Apoi continuă: *Pe cum Iisus a luat la sine puterea vechilor zei ridicându-și tronul în Roma, tot așa trebuie să se manifesteze și desvoalte noul Messianism. Tot așa are să se așeze și Ierusalimul noului ordine între est și vest și să stăpânească în orașul cesarilor și al papilor!...* Ear Crémieux cânta peanul; Ah! Israilul nu pere, ci vor trebui să peară toate neamurile și religiunile, căci Israilul este mândria lui Dumnezeu. Așa grăia Crémieux, Disraili, bărbați vestiți ovrești, așa vorbesc și azi cel puțin între densii ori în internul lor. Cine mai poate sta în fața acestei realități înspăimîntătoare cu mâinile în sîn și să nu se cugete la apărare generală punînd în față frontului ovreesc, frontul alianței creștine și a celui mai radical antisemitism? Cine-va putea nega și îndreptățirea unei organizații pe base antisemite, când popoarele, mai ales cele arice sunt atât de periclitare în toate manifestațiunile vieții naționale? În deosebi poporul român trebuie să se ferească de o comunitate și pretenie cu această rasă fără păreche pe lume, propagând și pe mai departe principiile celui mai radical antisemitism și idea exclusivismului de rasă extrem. Geniul național să păzească pe poporul român de Români mozaici, de spiritul infecțios ovreesc în limbă, literatură, viața socială și politică. În modul acesta vom putea zice că suntem un popor trainic, care este mândru de sângele său nemestecat, de spiritul său național nefalsificat, și creațiunile originale ale geniului său curat. Popoarele mai târzie în cultură pot învăța dela cele mai înaintate din pășaniile acestora și cu plaga ovreismului pe corpul național.

Adunarea generală a învățătorilor din stînga Murășului.

— Raport special. —

Lipova, 3 Octombrie.

Pe cum v-am telefonat ieri, adunarea generală a Reuniunii învățătorilor noștri din stînga Murășului a fost primită din partea populației Lipova cu entuziasm.

Aci, programul zilei a început cu oficierea unui serviciu divin.

La ora 8^{1/2}, clopotele frumoasei biserici din Lipova vestea serbătoarea zilei.

Serviciul divin a fost celebrat de părintele protopop Voicu *Hamsea* cu asistența preoților din loc *Cimponer* și Dr. *Florian Roxin*.

Serviciul divin s'a terminat la 11^{1/2}.

Terminându-se, nu părăsim biserica, căci și ședințele se țin ci.

Se așează o masă lungă în tinda bisericii: La masa presidială din dreapta președintelui Dr. *Traian Puticiu* stă P. C. Sa *Augustin Hamsea*, *Ioachim Muntean* vicepreședinte *Cornel Pincu* pretor, de stînga *Sebestha Károly* inspector regesc, *Voicu Hamsea* protopopul Lipovei, Pr. *Givulescu* protopopul Radnei.

Dintre notabilități observ prezența următorilor: *Iosif Mindl* primarul și *George Saviciu* notarul orașului, *Ioan Costa* profesor seminarial (Arad), *Ioan Cimponer* și *Florian Roxin* preoți în loc, Dr. *Aurel Halic*, Dr. *George Popescu*, *Aurel Suviciu*, Dr. *Aurel Cioaan*, *Tóth József* directorul școlii comerciale superioare din loc, Dr. *Braun Robert* și *Szántó Péter* profesori și preoții *George Russu*, *Valeriu Maleș*, *I. Păcășian*, *Iancu Hamsea*, *Ioan Văcărescu*, *Iosif Șepeșan*, *Ioan Bencecan*, *Romul Ganea*, *Nicolae Vulpe* și *Iulia Toldan*.

Președintele Dr. *Traian Puticiu* deschide adunarea cu un discurs frumos la sfîrșitul căruia salută pe P. C. Sa dl *Augustin Hamsea* reprezentantul P. S. Sale Episcopului în adunare. Ovațiuni). Salută apoi pe *Sebestha Károly*, intercalînd la insistența părinți calificabili a acor carele cuvinte în ungurește: „Jogajga legimélyebb tisztelünk, üdvözljük“. Un palid trăiască a fost răspunsul învățătorilor. Salută comunitatea bisericească a Lipovei care în frunte cu protopopul *Voicu Hamsea* au primit Reuniunea cu atîta dragoste; salută pe reprezentanții comunei politice și în special protopretura care s'a dovedit foarte loială; salută pe șeful tractului învecinat Rev. Domn Pr. *Givulescu*, salută pe reprezentanții Reuniunii surorii din dreapta Murășului d-nii *Dimi-*

trie *Popovici* și *Popovici* și *Protasie Givulescu*, salută în sfîrșit inteligența și poporul din Lipova care cu tradiționala ospitalitate a primit Reuniunea.

Discursul președintelui este primit cu entuziasme ovațiuni.

P. C. Sa archimandritul *Augustin Hamsea* răspunde apoi cel dintăiu. Mulțumește pentru căldura arătată atît față de P. S. Sa cît și pentru neînsemnata lui persoană. Se simte ca acasă între învățători, cari în parte mare i-au fost elevi de pe vremea cînd a avut onoare a conduce institutul pedagogic. E mîndru că a dat societății și școlii române elemente despre care însuși inspectorii regești se exprimă în modul cel mai măgulitor. Dă sfaturi învățătorilor mai ales cu privire la partarea lor în afară de școală. Să se pună pond pe datinele religioase ale poporului nostru, — zice — dorința nu numai a sa ci și a P. S. Sale. Calea spre bine este cale fără sfîrșit. Să urmeze învățătorii noștri idealul: doctrina sf. noastre evanghelii și a sf. noastre bisericii.

Vorbirea P. C. Sale este primită cu aplauze.

Inspectorul regesc *Sebestha Károly*, mulțumește apoi în scurte cuvinte (ungurește) pentru atențiunea ce i-s'a dat.

Dimitrie Popovici delegatul Reuniunii surorii din dreapta Murășului răspunde al treilea la vorbirea președintelui. Face la sfîrșitul vorbirii sale un călduros apel la solidaritatea Reuniunilor surorii în vederea înaltelor scopuri și a grelelor vremi ce densele străbat. Străns uniți vor putea propaga mai cu efect dragostea față de sfînta biserică, scumpul nostru neam și patria iubită. (Aplauze).

Președintele citește apoi o telegramă sosită din *Vêrșet* prin care secretarul *Marcu* salută adunarea generală în numele Reuniunii din diecesa *Caransebeșului*. (Aplauze).

Președintele numește — cu consensul adunării — de notar pe *Nicolae Nicorescu*, de bărbăți de încredere pe *Petru Mușiu* și *Damian Juratoni*.

Se dă cetire apelului nominal și constatându-se prezența a 136 membrii și că convocarea s'a făcut în sensul statutelor, președintele declară adunarea constituită.

Președintele: În momentul acesta am primit o depeșă venită dela P. S. Sa Episcopul (Aplauze îndelung repetate) pe care o citește.

Lungii ovații răspund delicatei atențiuni a Arhiepiscopului. Președintele propune ca imediat din Adunare să se răspundă P. S. Sale și stabilind și cetind textul unei depeșe să și expedieră.

Urmează prezentarea rapoartelor și alegerea comisiunilor.

sberg, de unde continuînd-o spre mează-zi într-o jumătate de oră ajungem la atît de mult dorita: *Putna*. Satul *Putna* care are peste 1500 de locuitori e așezat lângă riul cu același nume și încunjurat cu păduri de brad. De pe tren deja îți bate la ochi sumedenia de scîndure și gîoagărul cel mare a baronului *Popper*. Nu mi-a scăpat, vale, coastă și muche de deal din vedere, gîndindu-mă cu jale la vremurile cînd voinicii lui *Ștefan* erau stăpînii lor, la vremurile cînd potecile acestor păduri scăpărau de copitele tarî ale cailor peptoși, cari adulmecau urma dușmanului nesăturat tabărit fără de veste asupra bieteii țării.

Locuri sfînte sunt acestea, sfînte de osămintele unor oameni sfîni!

La gară ne-au întîmpinat o colonie de ovrei, cari aveau să-și conducă oaspeții. Norocul nost că ne înștiințaserăm din vreme, căci altcum puteam dormi pe stradă. Cît ce ne-am dat jos ne-a luat în primire gazda, un Ovreu ceva mai spălat, ca cel care-l vîzusem pînă aci, și cu el în frunte o pornim spre locuința mnealui. Par'că ne ducea la pușcărie așa ploași eram, vîzînd că nici aici n'avem parte de-un creștin. Singur *Itzig* mergea 'nainte c'o față radioasă, mîndru de oaspeții lui, pe cari și-i arăta semenilor în dreapta și'n stînga.

Odaia ce mi-se rezervase deși era a unui Ovreu, era curată și prietenoasă.

Ne spălăm repede și ne gătim ca să putem și noi ajunge la parastasul ce se servia la mănăstire. Luaram haine negre și mînuși albe ca să ne pomenim la mănăstire cu mînuși negre și haine albe. Colbul de-o schioapă de pe drum

răscolit de-atîtea miș de picioare, ne primenise a doaua oar.

Apropiindu-ne de curtea mănăstirei un cor grozav de voci discordate înlăcrămate și tînguitoare ne luă auzul. Zeci și zeci de schilavi, de nenorociți, înșiruiți pe amîndouă părțile drumului — mai cu seamă *Ruteni* — te făceau să-ți astupî ochii și urechile și dîndu-le ceva pomană o lua îngrozit înainte, să mai auzi și să nu mai vezi atîta nefericire. Mă mir foarte mult cum li-s'a permis acestora să se așeze tocmai acolo, pe unde avea să treacă toată lumea!... Nu s'a găsit un loc mai retras ceva?

— Intrînd în curte uși repede tabloul de mai nainte. Tabloul miilor de *Românași*, cari mișunau în toate părțile, — cu peptarele lor de pele cu blană, cu pălăriile cu pîreții îndoiți în sus, cu pletele negre, cari le bat umerii lași și cu ochii vioi plini de viață, — e de toată frumșeta. Îi privesc cu respect și admirațiune: sunt urmașii vitejilor *Mareli* *Ștefan*!

Mă apropiu de sfînta biserică din mijlocul spațioasei curți, de biserică în care-și doarme somnul vecniciei *Ștefan-cel-Mare*. Mă apropiu cu pietate, cu evlavie rară, cum și-apropie creștinul buzele de lingura cu sfînta cuminecatură, cum trebuie să s'apropie fiecare *Român* de un lăcaș de două-ori sfînt: sfînt ca lăcaș dumnezeesc și sfînt ca lăcaș de odihnă al celui mai mare *Domn* român.

(Va urma.)

Inima de mamă.

Fiul unui conte milionar devenise moștenitorul averii prin moartea tatălui său, avea însă pe mamă sa — la mulți tineri de felul acesta s'a îndrăgostit de o actriță frumoasă, și insistă ca să o ea în căsătorie. Nu prea înclina pentru aceasta frumoasă divă, ci ținea pe tinerul înnebunit cînd cu o pretensie cînd cu alta, după felul cum era obicinuită; toate dorințele i-le împlinea, acest tîner inmat.

Nesfîrșite și mari condițiuni îi punea zilnic pentru a-i alina dorința ferbinte de a fi al lui. Chiar lucruri imposibile; deodată ce-i venea inimei corupte în minte? ce să-i mai ceară nebunului adorator; care nu mai cunoștea limite în oarba lui pasiune; și luna și stelele și toate le-ar fi depus la picioarele ingerului demon!

„Mama tînerului e bine să nu mai fie“, crezută ea, i-a cerut: să ucidă pe mamă sa, și să-i ducă inima acesteia, ca dovadă a iubirii sale, ca să se convingă, de iubirea lui de care i-a dat atîtea dovezi împlinindu-i toate ce-a dorit — tot ce a fost posibil a face tinerul orbit de patima amorului. Credea diva ca să ceară și ceva imposibil; și nu i-a fost nimica imposibil tînerului inmat. A ucis pe mamă-sa, i-a luat inima, a pus-o într-o hîrtie, ca s-o prezinte ca cel mai sfînt legiu al dragostei sale nemărginite pentru adorata lui! Pe drum, Dumnezeu a voit; s'a împiedicat de-o piatră, a picat, i-a sburat hîrtia cu gajul destinat divei sale, căt colo! S'a auzit vocea inimei de mamă care zicea cu blîndețe: te-ai lovit, și te doare fiul mamei!?

Ifigeni.

Se aleg:

In comisiunea pentru consurarea rapoartelor:

Ignatie Bugariu, Romul Furdean, Petru Avramuș.

In comisiunea pentru inscrierea de membri noi:

Vasile Bogoi, Iuliu Putici, Iuliu Onu, Ioan Lucaciu.

Urmează o disertație a învățătorului Anton Nemicean: „Cine sunt chemați a se îngriji de creșterea omului începând dela nașterea lui până la moarte“, care la propunerea lui Petru Băran se decide a se publica în organul oficial: „Biserica și Școala“. Exhaurindu-se ordinea de zi președintele anunță ședința a doua pe ora 4 d. a.

Banchetul.

Banchetul se ține în pavilionul spațios din așa numita grădină „Ban“. Sunt vre-o 150 de tacămurii. În fruntea mesei stă de a dreapta președintele Dr. Puticiu, P. C. Sa Aug. Hamsea, inspectorul reg Sebestha Károly, primarul orașului Mindl Jozsef, la stânga protopopii Voicu Hamsea și Pr. Givulescu, pretorul Pincu, notarul George Saviciu.

Un incident neplăcut s'a intercalat în cursul banchetului. Vicepreședintele Reuniunii Achim Muntean (Inv. în Beba-veche) din propria-i inițiativă — după-cum mă asigură președintele comitetului arangiator — comandă muzicii o horă ungurească. Taraful face disonanța aceasta producând un mormur de indignare. Vrednic vicepreședinte are Reuniunea!

La friptură se ridică președintele Dr. Traian Putici, rostind toastul de omagii pentru Maestatea Sa Impăratul și Regele nostru. Lungi aplauze. Adunarea întreagă cântă cu vocea: Întru mulți ani!

Ioachim Munteanu închină pentru P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp Aplauze îndelungate. Se cântă: Întru mulți ani! Petru Băran închină pentru P. C. Sa Aug. Hamsea.

Vasile Bogoiu pentru președintele Dr. Traian Puticiu.

Augustin Hamsea închină pentru inspectorul regesc, se înțelege — ungurește. Se produce o demoralizare regretabilă. O grămadă — probabil aderanți ai P. C. Sale stăruitor striga Eljen! Eljen! alții: Trăiască! Trăiască! Altfel Cuviosul stăruie a făcut progres în limba maghiară de când se află în mânăstire.

Simeon Faur închină pentru comuna biserică.

Nicolae Nicorescu pentru antistia comunală al reprezentanții autorităților. Sebestha Károly: Zice că azi nivelul școlii profesionale române stă azi la cel al școlilor de stat. În mare parte pe lângă spiritul vremii meritul este al pedagogiei din Arad. Închină pentru P. C. Sa Augustin Hamsea.

Augustin Hamsea se ridică a doua oară și zice că vorbește în numele P. S. Sale. Așa mi-o explicăm că a vorbit în românește. Închină pentru învățătorii.

Inv. Roman pentru delegații Reuniunii din dreapta Murășului, Popovici și Givulescu.

Dr. Traian Puticiu închină într'un avânt toast pentru poporul român. Ostentativă însuflețire. S'a reparat încâtva atmosfera îngreuietă. Masa se ridică la ora 4.

Din străinătate.

Tratatul comercial româno-austro-ungar. „Allgemeine Zeitung“ dela 13 Sept, st. n. scrie:

În privința vizitei d-lui președinte al ministrului român, Sturdza, în Viena, vizită care stă în legătură cu tratativele pentru încheierea tratatului de comerț între Austro-Ungaria și România, se comunică ziarului „Wiener Allgemeine Korrespondenz“ următoarele din cercurile diplomatice:

„În fie-ce an vin ministrul român în Viena de se înțelege prietinește cu cercurile conducătoare austro-ungare și au știut astfel a-și asigura felurite foloase pentru țeara lor. Cu atât mi mult a surprins că guvernul român a făcut un tarif nou, cu care se pare

a planului o vătămare extra-ordinară a intereselor exportului austriac. Președintele ministrului românesc avea cunoștință de impresia dureroasă ce făcuse acest chip de a-și dovedi prietinia și se zicea chiar că neoprirea dlui Sturdza în Viena ar fi avut scopul de a se feri de explicații în această privință. În zilele din urmă așa se spunea că dl Sturdza întorcându-se la București, nu se va opri de loc în Viena, dar conferențele cu Regele Carol la München i-au schimbat părerea. Ministrul președinte al României, care, pe cât se spune, are a petrece câte-va zile în Viena, va avea ocazie de a sta de vorbă cu graful Goluchowski despre chestia tratatelor de comerț și să se convingă că cabinetul austriac e hotărât a apăra cu toată energia interesele exportului național.

E de crezut că guvernul român va fi găsit neapărat trebuitor tariful cel nou, așa de neplăcut la Viena, și va fi crezut că prin el apără interesele țării, pe cari trebuie să le aibă mai ales în vedere. Dacă guvernul austro-ungar are de gând să apere cu toate mijloacele interesele exportului nostru, nu va putea ținea de rău pe guvernul român dacă și acesta va apăra cu aceiași hotărâre dezvoltarea economică a României. În asemenea chestii fie-care se are pe sine însuși mai de aproape în vedere.

Răsboiul ruso-japonez.

Telegramele mai recente asupra evenimentelor de pe câmpul de război:

Tokio, 3 Oct. Rușii să sforțeze din resputeri și desperații să străbată la fortul Kuropatkin și să-l reocupa, deoarece acesta este punctul. Ambii beligeranți au suferit mari pierderi. *Tunurile japoneze domnesc asupra întregului port.* Situația flotei ruse din port pare a fi foarte îngrijitoare. Se crede, că vasele ori vor încerca să izbucnească din port, ori le vor nimici Rușii.

Avangardele Rușilor și ale Japonezilor sunt în permanent contact. Zi de zi se dau lupte mici. La Tienling în fiecare moment se așteaptă lupta mare și se crede, că Kuropatkin ține ocupate pozițiile dintre Mukden și fluviul Hun numai interimal, pentru a împedea înaintarea Japonezilor.

Paris, 3 Oct. Rușii au dat de urma unui atentat, care ar fi avut de scop aruncarea în aer a trenului transbaicalic. Mulți spioni Japonezi travestiți au fost descoperiți și executați.

Londra 3 Oct. „Daily Chronicle“ anunță, că beligeranții Sâmbătă au ținut o mică pauză pentru a înmormânta pe morți. După acest act, artileria a reînceput focul.

Londra, 3 Oct. Japonezii de multe ori s'au ciocnit cu publicul(!).

Exagerări și pesimism

„Ruskia Viedomosti“ combate aprecierile exagerate ce se fac despre forța militară a Japoniei, în urma rezultatelor primei perioade a războiului, aprecieri cari merg între altele până acolo încât chiar ziarele militare speciale au vorbit de un milion de soldați pe cari inamicul i-ar putea pune eventual pe picior de război.

„Dacă ar fi în realitate ast-fel — zice acel ziar — atunci am pierde războiul și armata noastră ar trebui să evacueze nu numai Manciuria, ci poate și Siberia răsăriteană. În timp de șapte luni, până la 1 Septembrie, noi am trecut peste Baikal nu mai mult de cât cinci corpuri de ar-

mată (4, 5 și 6 Siberian și corpurile 1, 10 și 17), patru divizii de cavalerie, detașamentele destinate pentru complectarea diviziilor de vânători siberiane (32 batalioane și 19 baterii), și diferite detașamente din arme speciale, în total 240.000 de oameni, adică 35.000 pe lună. Dacă luăm ca punct de terminare al războiului toamna anului 1905, atunci în acest interval de timp putem transporta acolo (pe teatrul de război) 420.000 de oameni (12—35.000) ast-fel că suma totală a trupelor noastre s'ar ridica la 750—800.000 de oameni. Deși terminarea liniei ferate de înconjurare a Baikalului și construirea de noi ramificații va înlesni foarte mult comunicațiunea cu marea linie siberiană — avantajul va fi sporit cu desăvîșire prin faptul că atunci linia aceasta ferată va putea servi la aprovizionarea unei armate de două ori atât de mari, plus transportul de noi rezerve și evacuarea bolnavilor și a răniților. De altă parte, mijloacele de transport ale Japonezilor cari domină marea sunt nesămănat mai bune de cât ale noastre, ceea-ce s'a văzut din experiență: în aceleași șapte luni Japonia a debarcat pe uscat o armată de 460.000 de oameni, adică aproape de două ori mai mult de cât a trecut Rusia peste Baikal. Prin urmare, Japonia ar fi în stare ca în timp de opt luni, deci până la 1 Mai anul viitor să-și ridice armata la un milion, pe când noi n'am putea concentra până atunci dincolo de Baikal de cât numai 600—650.000 de oameni. Și natural că atunci mareșalului Oyama cu armata lui mult mai numeroasă, perfect înarmată și numai puțin vitează ca cea rusească, îi va fi ușor să câștige victoria.

În realitate însă nu există date cari să dovească afirmarea că Japonia poate pune în luptă o astfel de armată. Numărul soldaților instruiți nu trece de 700.000 din cari numai 600.000 ar putea fi trecuți pe continent. De almintrenea inamicul mai dispune încă de peste 200.000 de oameni din contingentul chemat sub drapel în Decembrie 1903, care peste un an și jumătate vor da un bun material de luptă; trupele acestea însă sunt necesare în țeară pentru împlinirea golurilor însemnate ce se fac în armata activă trimisă în război. De aceea se poate presupune cu tot dreptul că armata Japoneză de pe teatrul de război nu poate fi ridicată la mai mult de 600.000 de oameni și că contingentele ce ar trece cum-va peste acest număr ar fi compuse din soldați tineri rău instruiți, cari în tot cazul ar amâna cât-va sfârșitul nenorocit al războiului, dar n'ar putea schimba dezastrul în victorie. Crearea din nou în timpul din urmă a gardiei naționale, nu arată încă intenția de a o duce la război, ci e în legătură cu hotărârea de a trimite la luptă întreaga armată teritorială, ceea-ce pe jumătate probabil s'a făcut. După plecarea ultimei divizii din armata teritorială, Japonia rămâne cu totul golită de trupe și, cu toate că din partea noastră n'are să se teamă de debarcări, are nevoie de noi trupe pentru serviciul de garnizoană și pentru menținerea ordinii în țeară.

E adevărat că istoria cunoaște un exemplu, când armate noi, create aproape din nimic au bătut soldații încercați și instruiți ai adversarului și au dobândit o victorie desăvârșită: aceea a fost celebrele 14 armate ale lui Carnot „organizatorul victoriei“ în prima perioadă a revoluțiunii franceze (1793—1794). Dar de atunci crearea de armate noi a devenit neasămănat mai grea: armata e acum un organism cu mult mai complicat ca mai înainte și dificultățile tehnice ale înarmării și instrucției trupelor au sporit foarte mult. Armatele lui Gambetta (1870) au fost numai umbrele predecesoarelor lor din anul 1793. În timpul mai apropiat marele război civil nord-american din 1861—1865 mai prezintă acțiuni pline de succes ale trupelor de miliții, dar aci din ambele părți stăteau față în față numai miliții.

Astfel fiind, perspectivele pentru campania din anul viitor sunt foarte favorabile, dacă până la vară se vor transporta pe teatrul de război atatea trupe cât vor permite mijloacele de transport.

În ce privește insuccesele din campania din acest an, ne putem mângâia — zice ziarul rus — că acum situația e pe deplin clarificată și că nu mai de așteptat repetarea greșelii făcute de noi, „Dezastrul dela Narva a fost pentru Petru cel Mare o învățătură, care a pregătit victoria dela Poltava“.

Adunarea Cercuală a Despărțământului Asociațiunii din Oravița în Răcașdia.

— Raport special. —

Duminecă în 5/18 c. s'a ținut adunarea cercuală a despărțământului Oravița cu următorul program:

La zece ore serviciu divin, apoi ședința oficioasă, la două ore banchet, la cinci ore concert și petrecere cu joc. Toate acestea au decurs în fața unei imponente asistențe de popor și în mijlocul unei rare însuflețiri.

Încă cu zile mai înainte țăranii erau în o fierbere mare, așteptând nerăbdători ziua cea mare, cu care i-a învrednicit dl. Dr. Petru Corneanu, avocat, și directorul despărțământului, hotărând locul adunării în comuna Răcașdia, una dintre cele mai mari și frumoase comune românești.

S'a constituit un comitet aranjator, care într-adevăr s'a achitat frumos de rolul ce și l-a luat — mai ales învățătorul *Emilian Novacovici*, cunoscut în general de foarte aprig, zelos și înflăcărat Român.

Intr-adevăr densusul a dovedit, că pe lângă o *voiață* tare poștă sfărma cele mai uriașe piedeci — pe cum ura, pizma, răutatea, dușmănia, și răsunarea — cari toate sunt defecte românești.

Timpul nu era favorabil, era rece și afară din cale ploios — la din contră Răcașdienii s'ar fi prezentat în năntarea străinilor în adevărata lor splendoare...

La orele zece sosește dl. Dr. Corneanu... și înaintea școlii gr. or. române este primit cu treacurii și aclamări entusiaste — iar oficios dl. *Novacovici* în numele comunei întregi îi ține o scurtă și mădușasă alocuție, căreia i-a urmat un răspuns potrivit în cadrul însuflețirii, ce era.

Se începe serviciul divin pontificat de simpaticul preot *George Popa* din Greovași în asistența tinerilor *Iana* și *Călin*...

Răspunsurile au fost executate de către disciplinatul cor dirijat de dl. învățător *Novacovici*... Dintre oaspeții au stors admirație în biserică cu măiestria cântării lor dl. învățător *Mircea* și *Bogdan*.

După serviciul divin ne-am dus cu toții în școală, ca se asistăm la desbaterile oficioase ale adunării.

Dl. *Corneanu* deschide adunarea, rostind una dintre cele mai sincere vorbiri la adresa poporului, sbiciuind verde și fără căutare păcatele românești, pe cum ura, răsunarea, invidia, discordia, — luxul, beția, aducând frumoase și potrivite exemple din viața publică și infectată românească.

S'a ales apoi în persoana d-lui *Pavlovici*, funcționar de bancă, — un secretar, — care cetind raportul comitetului — adunarea îl primește votând mulțumită protocolară *casarului* și în fine absolutoriu comitetului întreg.

Conform ordinii de zi s'a ales noul comitet al despărțământului, director a fost ales *Dr. Petru Corneanu*.

E uimitor faptul că din raportul comitetului se poate observa puțină activitate. În tot decursul anului expirat numai o singură ședință a ținut comitetul...!!

Tot aici trebuie se amintesc, că inteligența română din Oravița e foarte indiferentă față cu trebile despărțământului — astfel, încât acum la adunare au fost din Oravița numai domni:

Dr. Petru Corneanu, *Ilie Trăila*, *Carol Pavlovici*, învățătorul *Bogdan* și *Ion Țieran*.

Atât și mai mult nimic!

Întreb deci, unde sunt protopopii de ambele confesiuni românești — unde sunt *advocații* ce-i cu gura mare, care nu știm altceva, decât se vineze după posturi onorifice, — pe cum deputația sinodală și în fond nu poartă nici un interes — căci prea sunt egoiste și cu porniri distrugătoare. Unde sunt renumiții învățători din Oravița?

Nu amintim aceste lucruri, ca se bruscăm, ci simplu numai ca se le constatăm.

După desbaterile oficioase au rostit următorii domni disertațiuni:

Preotul *George Popa*, despre „*chemarea preotului*“ caracterizare religioasă-socială... A vorbit foarte frumos și cu multă dibăcie — dar numai că într'un stil prea științific, considerând însă inteligența celor din Răcașdia avem firma convingere, n'a vorbit înzedar.

Dl. preot *Iana*, și-a ales o temă mai nimerită — din economie secerând aplauze, dar de oare-ce nu disertăm, ca să ne producem, ci ca ne folosim poporul — putem zice, că dl. *Iana* în cele expuse va fi urmat de popor... mai ales în expunerile cu privire la prăsirea vitelor.

După adunare a urmat — banchet, la care au luat parte 39 de țăranii și 19 domni nădrăgari! Și suntem mândri când putem vedea o atare țăranime. Biletul pentru banchet a fost cor. 2 pentru prețul cărora am mâncat ca la Timișoara.

S'a și toastat:

Dl. *Corneanu*, pentru Maiestatea Sa.

Dl. econom *Mircea* pentru comitetul despărțământului.

Dl. *Simion*, econom în numele plugarilor români.

Dl. învățător *Furia* din Varadia pentru comitetul aranjator, și în special la adresa harnicului învățător *Emilian Novacovici*.

După banchet a urmat concertul.

Un prea frumos și național Concert!

„*La călugăreni*“, „*Oșteanul Român*“, „*limba mea*“, „*copila română*“ toate acestea produc însuflețire și încredere în viitor.

Jocul a durat până la miezul nopții.

Impilatul.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Octombrie 1904.

— **Onomastica regelui.** Fiind azi Marți la 4 Oct. ziua onomastică a M. S. regelui *Francisc Iosif I.*, în catedrala gr.-or. din loc a fost celebrată o liturgie împreună cu doxologie pentru sănătatea și îndelungata viață a monarhului nostru.

— **M. S. Regele României în străinătate.** În timpul cât a stat la *Weinburg*, în mijlocul *Augustei Sale* familii, M. S. Regele a făcut mai multe preumblări și excursii în împrejurimi.

Martți, 7 Septembrie, în principesa *Leopold*, A.A. LL. RR. Ducesă de *Vendome* și A.S.R. Comitesa de *Flandra*, însoțită de dl. General *Burnel* și de Comitesa de *Grune*, au sosit la *Weinburg*. Iar Mercuri, 8 Septembrie, au sosit și A.A. LL. RR. Principesa de *Belgia*.

Joi, 9 Septembrie, fiind ziua aniversară de naștere a A. S. R. Principei *Leopold*, care împlinea 69 ani, un serviciu religios a fost oficiat în capela dela *Weinburg*. După serviciu, *Alteța Sa Regală* a fost viu felicitată de toți membrii *Augustei Sale* familii și de toate persoanele prezente. Seara a avut loc în Castel o reprezentație cu tablouri viul.

Vineri, 10 Septembrie, și Sâmbătă 1 Septembrie, mai mulți din înalții oaspeți au părăsit *Weinburg*.

Duminecă, 12 Septembrie, M. S. Regele, împreună cu A. S. R. Principele *Leopold* și A. S. R. Comitesa de *Flandra*, însoțiți de suite, au mers la castelul *Mainau*. La gara din *Constanța*, Suveranul a fost primit de A. S. R. Marea Ducesă de *Baden*, cu care a urmat drumul în trăsură. Marea Duce de *Baden*, care era cam suferind, a primit pe M. S. Regele la intrarea Castelului, unde a avut loc presintarea suitelor respective. După dejun, Suveranul, împreună cu Marea Ducesă, a făcut o preumblare în parcul Castelului, apoi s'au imbarcat pe un vapor, unde s'a servit ceaiul și care l'a transportat împreună cu suitele, la *Constanța*. Aci Suveranul și *Augusta Sa* familie și-au luat rămas bun dela A. S. R. Marea Ducesă în modul cel mai efctuos și s'au întors la *Weinburg* cu trenul.

— **Sfințirea unei școale românești în Turda.** Un nou templu s'a deschis în *Turda* pentru propagarea cuvântului românesc. Nu voiesc să descriu împrejurările înființării aceluia, pentru că acestea se văd din discursurile festive. Voi fi numai cronicarul fidel al celor petrecute în 25/13 Sept. (Dumineca) cu ocaziunea sfințirii școalei.

Pe la 3 ore s'a început actul sfințirii de către dl. prof. *Ghibu* din *Sibiu*, domnul protopresbiter *Iovian Murășanu* și preot, în asis-

tența unui public numeros de popor ca și de inteligență din *Turda* și împrejurime.

Prima vorbire festivă a ținut-o domnul protopresbiter accentuând că dorința nu numai a *Turdenilor* ci și a tuturor *Românilor* de bine s'a împlinit. Scoate în relief simțul de jertfă a poporului, care în anul ăsta slab economic a jertfit o sumă considerabilă pentru înființarea acestui templu al științelor și al educațiunii.

A 2-a vorbire festivă a ținut-o dl. *Dr. Valer Moldovan* tractând cu deamănuntul istoricul înființării. Cetește rescriptul consistorial, în care cu satisfacțiune a fost luată la cunoștință ideea înființării primei școale românești ort. Aduce mulțumite elogioase tuturor factorilor, cari au contribuit la edificare, anume dl. protopresbiter apostolul zelos al ideii, poporul drept credincios din *Turda* și binefăcătorilor din toate părțile.

Domnul profesor *Ghibu* în vorbirea sa a accentuat, că mama biserică își are în fine pe fiica-sa, școala. A urmat apoi disertațiunea d-lui absolvent de teologie *Simion*, instituit de învățător. Subiectul a fost bine ales. A tratat despre familie ca primul factor al educațiunii.

— **Congresul contra comerțului de fete.** La 17 Septembrie a. c. s'a încheiat congresul întrunit la *Zürich* pentru comerțul de carne vie.

Au luat parte 14 State dintre cari 13 europene și unul american: *Republica Argentina*.

Congresul precedent se ținuse în *Iulie* 1903, cel viitor se va ține în 1906 la *Paris*.

Două asociațiuni de femei din *Elveția*, dintre care una cu caracter local și cealaltă numărând membre din străinătate, au reușit să amelioreze soarta a 200.000 de fete și au găsit o upațiune cinstită pentru 35.000 de urgență.

Doamna baroneasă de *Montenach*, președinta asociației dela *Pribourg* a propus ca corespondența post restante să nu se dea minorilor de ambele sexe.

Dl. *Honorat*, a comunicat în numele poliției din *Paris*, unde e șef de divizie, că în 1903 din 40 de cazuri de urmărire pentru tristul comerț de carne vie au fost 34 de condamnări; din 118 cazuri de urmărire de vagabondaj special, au fost 109 condamnări.

Polițialul din *Berlin*, *Treskov* a comunicat fotografiile traficantilor de carne vie polițiilor străine și autorităților de pe la fruntarii.

Până acuma numai două State și-au întocmit legislațiunea în vederea combaterii acestui flagel social.

Aceste State sunt *Francia* și *Spania*, cea dintâia prin legea dela 4 *Aprilie* 1903, cealaltă prin legea dela 24 *Iulie* 1894.

Germania a declarat că e d'ajuns armată spre a combate comerțul în chestiune.

Tot asemenea a declarat procurorul general elvețian, *Kronaner*, că în *Elveția* e protejată de poliție și femeia majoră.

S'a decis formarea și împuterea de comitete centrale și regionale în fiecare țară, iar comitetele centrale să stea în legătură c'un comitet internațional central.

Statele participante au convenit prin acte diplomatice în regulă să reprime traficul de femei, chiar atunci când actele, ce sunt elementele constitutive, s'au comis în țări diferite.

Asemenea au mai convenit pentru constituirea unui birou oficial cu menirea d'a centraliza toate informațiunile pentru a putea supraveghea pe traficantii, precum și pentru a repatria victimele.

Preotul protestant *Curckardt*, din *Berlin*, a comunicat că în *Germania* există deja un birou central precum și un comitet național care a făcut deja mult bine până acuma, supraveghind teatrele, cafenelele de concert făcând responsabili pe proprietarii acestor locurilor publice.

Un aranjament administrativ va intra în vigoare dela *Martie* 1903.

Comitetul central internațional se a constitui într-o țară neutră ca *Belgia* sau *Elveția*.

A aderat și *Brazilia* la această opră umanitară.

— **Correspondenții de război.** Din *Die Zeit*: Correspondenții de război ruși părăsesc armata, al cărei comandant e tot așa de nemulțumit de ei, ca și ei de densusul. În tot cazul cu greu s'ar putea afirma că corespondenții au s'au vinovați de dezastrile suferite de armată. Dar

Kuropatkin i-a socotit incozori pe agerii observatori și critici, și-a concediat. Astfel ei se întorc acasă cu cunoștința că și-au îndeplinit cu credință datoria lor de reporteri. Cât se permite în Rusia, ei au scris adevărul, despre amic și inamic, ori-cât de greu le-ar fi venit amândouă aceste lucruri.

Toată lumea a tras bogate învățături din rapoartele ziarelor ruse asupra războiului, din descrierile despre țară, trupe și bătălii. La început firește că nu se putea învăța mult din ele. Corespondenții au plecat pe teatrul de războiu cu convingerea ce le-o însușise Rusia oficială: o armată mare, modernă, europeană mergea să se lupte cu o bandă de asiatici — putea să fie îndoelnic sfârșitul? Distrugerea flotei rusești în primul atac al torpiloarelor japoneze n'a schimbat de loc aceste păreri; pe lângă disprețul adversarului se mai adăoga doar înfrustrarea pentru „atacul său trădător”. Stilul primelor comunicate ale guvernului rusesc în care se spunea că Japonia „a provocat în mod laș războiul” și că „va primi pedeapsa cuvenită pentru trădarea sa” a rămas câtă-va vreme și stilul corespondenților ruși. Stăteau cu totul în mregea cercului guvernamental și al armatei și toate lăudăroșiile în gura mare pe care auziau le trimiteau bona bide mai departe, ba publicau chiar știri despre barbarizmele și cruzimele Japonezilor în luptă, și în general considerau războiul pe uscat în contra „mișcilor de aziati” din punctul de vedere al unei expediții de pedepsire. Dar pe măsură ce din expediția aceasta se desfășura o campanie tot mai mare, mai grea, mai plină de pierderi și de dezastre, se schimba și părerea reporterilor. Ei au învățat să cunoască pe Japonezi și în comparație cu aceștia au învățat să aprecieze exact propriile lor trupe și generali.

În dările de seamă despre războiul ale ziarelor ruse dispăru sumeția națională, dispăru disprețul adversarului și — cu toată precauțiunea impusă de cenzură — străbătu critica cinstită, recunoașterea sinceră. Publicul rus, care pricepe să citească printre rânduri, citi: Nu, Japonezii nu sunt sălbateci, sunt civilizați — mai civilizați de cât noi! Corespondentul care a făcut cel dintâi această descoperire și a dat-o în vileag a revoluționat modul de a gândi al cetățenilor de ziare ruși. El le-a descris conținutul raniței unui soldat japonez: ordinea și curățenia ce erau acolo, și mulțimea obiectelor necesare unui om cult dela peria de dinți până la harta țării! Cu o astfel de raniță se explicau dezastrele armatei ruse, iar închipuirile și minciunile Rusiei oficiale își perdură puterea. Urmară alți corespondenți și limbajul lor devenea tot mai deslușit. Ei arătau deosebirea dintre soldatul rus, dintre moșicul prost, care nu știe scrie și citi, care se lasă a fi dus în luptă fără a ști încotro merge, nici scopul drumului pe care-l face — și între soldatul japonez, care își studiază harta, care măsoară depărtările și nu e numai instrumentul, ci și colaboratorul statului său major. Atunci publicul rus recunoștea ce va să zică faptul când o națiune ținută cu forța în întunec trebuie să se războiască cu o națiune cultă, și cine este în reslitate aziatic. Atunci rămase de rușine și vechia fabulă năroadă că soldatul mai inteligent e mai puțin brav, mai puțin resistant. Eroismul, disprețul de moarte al Japonezilor, nepăsarea lor în suportarea celor mai ștrașnice marșuri au uimit pe toată lumea. Negreșit că gloria lor militară o datoresc fapturilor, dar în parte o datoresc și reportajului sincer al corespondenților ruși.

Ori-cât de spăimântător rău este războiul, ori-cât de grozav învrăjbește el popoarele, totuși le apropie iarăși. Francezii abia la 1870 au învățat să cunoască pe Germanii și să-i aprecieze, așa e acum și cu Rușii și Japonezii. Tonul disprețuitor și de ocară cu care se vorbea la început despre inamic a amuțit cu desăvârșire în presa rusă. Acum se vorbește liniștit și cu respect; ba unele ziare sfătuiesc a se încheia pace și prietenie cu vecinul aziatic, care în Răsărit înseamnă ceea-ce este Germania în Apus. Astfel de îndemnuri răslețe de pace de sigur că multă vreme încă nu vor pune capăt încăerării sângeroase. Dar totuși respectul față de adversar e o condiție care înlesnește încheierea păcii viitoare. Se va putea zice atunci că ziaristii iubitori de adevăr pe care Kuropatkin i-a alungat din lagărul său, au făcut onoare profesiei lor nu numai ca corespondenți de război, ci și ca mijlocitori de pace.

— Pensionarea Dr. Koch. Împăratul a primit demisiunea profesorului Robert Koch din postul de director al Institutului pentru boalele contagioase, acordând profesorului o pensie.

— Scandalul dela „Notre Dame de Sion” din Galați. „Trib. Liberă” scrie următoarele asupra unui scandal întâmplat în mănăstirea călugărițelor cat. din Galați:

Frații Ioan și Mihail Basarabeanu, însoțiți de comptabilul lor, dl Dinescu, s'au prezentat ieri din nou, spre a stărui în cererea de a vedea pe una din d-rele Basarabeanu, pe d-ra Năzica, despre care familia crede că ar putea încă să fie salvată.

Pe când se apropiau de institut, zăriră de odată trei indivizi — mutre foarte suspecte — cari răsar înaintea porții și acelor indivizi li-se dă imediat drumul înlăuntru.

Ținărul M. Basarabean se repede în poartă, înainte ca ea să fi fost închisă, și spune:

— Nu plec de aci până nu-mi veți da voie să văd pe sora mea Năzica. Iată, am o scrisoare dela ea, citiți-o: vedeți că ea singură zice că-l e dor de noi și ar vrea să ne vadă. Cum puteți deci invoca motivul că după dorința surorilor mele ne respingeți dela poartă? E posibil ca nenorocita de Cornelia să fie rătăcită și să se unească cu d-voastră. Dar nu puteți pretinde acelaș lucru despre Năzica, din moment ce singură ea mi-a scris să vin.

— Mi-se pare că vreți scandal, răspunse cu aroganța călugărița dela poartă.

— Scandalul îl faceți d-voastră, replică ținărul, prin faptul că sechestrați două fete și împedicați pe frații lor să le vadă și să le vorbească. Vă asigur însă că nu plecăm de aici până nu ne veți da drumul.

Convorbirea continuă cât-va timp pe tema asta, până când călugărița păru convinsă și dădu drumul celor trei persoane.

Frații Basarabeanu și însoțitorul lor crezură că totul s'a terminat și că în sfârșit și-au ajuns scopul.

Fură introduși într'un coridor.

— Veți aștepta un moment, zise călugărița, până când voi înștiința d-ra că doriți cu ori-ce preț să plece, încuind ușa.

Abia atunci vizitatorii observară că în acelaș coridor se află și cei trei indivizi suspecti, sosiți înaintea lor.

După un timp oare-care, apărură la un geam d-ra Cornelia, însoțită de vr'o 20 de călugărițe.

— Ce doriți, mă rog? întrebă ea cu asprime.

— Am venit să vă vedem, răspunseră frații.

— Nu era nevoie.

— Cum nu era? Nu vezi că v'au înebunit pe amândouă? Ați uitat de părinți și frați; fără nici un motiv vă înstrăinați de noi și vă lăsați exploatare de călugărițe.

La aceste cuvinte izbucniră strigăte de indignare din piepturile tuturor călugărițelor. Și mēre Claire, făcând un gest energic, se adresă celor trei indivizi suspecti, cu comanda:

— Pe ei!

Indivizii suspecti se repeziră. Dl Dinescu, însoțitorul fraților Basarabeanu, invită pe bătășii călugărițelor să se astâmpere, ceea-ce aceștia făcură. Nu erau destul de bine dresați și la momentul psihologic le-a fost frică.

— Va să zică așa merg lucrurile? Ne-ați atras într'o cursă ca să ne loviți? întrebă dl Ioan Basarabeanu.

— Da, ca să vă învățăm minte! strigă d-șoara Cornélie.

— Ascultă, Cornélie, zise unul din frați, ne doare inima c'ai ajuns în așa hal. Când după stăruințele noastre ni-s'a dat drumul, nu ne-am închipuit că vom fi închiși împreună cu niște bătăuși. Noroc că și lor li-e greață de rolul ce le-ați dat și nu vă ascultă.

Atunci mēre Claire, scoasă din fire, începu să țipe.

— Dumitre! Dumitre!

Acel Dumitru sosi îndată, și spre uimirea lor, frații Basarabeanu recunoscură în el pe un fost servitor al familiei, care acum e servitorul institutului.

Dumitru deschise imediat coridorul și împreună cu cei trei bătăuși îmbrânci în curte pe vizitatori. Acolo, cu toți — împreună cu călugărițele — se repeziră asupra fraților Basarabeanu și asupra d-lui Dinescu.

D-ra Cornélie Basarabeanu începu ea însăși să lovească pe fratele ei Mihail.

Călugărițele, în frunte cu mēre Claire des făsurară o energie sēlbatică.

În acel moment, d-ra Năzica, atrasă de șgomotul infernal ce se produsese, apărură și ea, și când văzu cum erau tratați frații ei, izbucni în plâns. Se știe că d-ra Năzica este adevărată victimă, căci lipsită de energie, este ținută cu sula în institut. Una din călugărițe îmbrânci cât colo pe d-șoara Năzica Basarabeanu, răcnind:

— Ce cauți aici? Ți-am spus să stai în camera dumitale. Nu trebuie să te amesteci!

Pe când lupta continua în curtea mănăstirei, d-nii Youell, G. L. Aslan și Dracopol, cari treceau pe acolo, intrară în curte și asistară și ei la spectacol. Au fost penibil impresionati de scenele barbare ce au văzut.

În cele din urmă frații Basarabeanu și dl Dinescu fură scoși din curtea mănăstirei și poarta se închise în urma lor.

De remarcă e că în tot timpul scandalului sfințele călugărițe injurau mai mult decât birjărește.

Mēre Claire, care pretinde că nu cunoaște limba română, a dovedit că știe injurăturile cele mai clasice românești.

În urma acestui scandal, dl C. Dinescu, comptabilul d-nei Basarabeanu, a dat în judecată pe d-ra Cornelia Basarabeanu și pe călugărițele Mēre Claire, Mēre Philoftea și Mēre Stanislav pentru insulte și lovituri.

D-nii I. și M. Basarabeanu au dat în judecată pe d-ra Cornélie Basarabeanu și pe călugărițele Mēre Claire, Mēre Philoftea, Mēre Stanislav, Mēre Emillie, Mēre Loyama și Mēre Gertrude.

Tot după „Tribuna Liberă” mai reproducem următoarea informație:

Celebra Mēre Claire, financiara mănăstirei „Notre Dame de Sion”, a început să facă vizite părinților cari și-au retras fetele dela mănăstire, pentru ai convinge să le retrimată acolo.

Ieri la orele 9 dimineața numita s'a prezentat la un comerț evreu, a cărui fată a fost elevea mănăstirei.

— La ce să mai înscriu fata, a zis comerciantul, când toată lumea zice că institutul se va închide?

— Nu se închide, n'abi grija; o să ne coste ceva — deja ne costă destul — și o să facem pe placul nostru.

— Cum așa?

— Foarte bine. Și dl Teodor și mulți alții au vrut ceva parale. Noi nu vom cruța nici un sacrificiu și lucrul se va aranja. În România totul e cu puțință îndată ce dechizi pungă...

(„Voința N.”)

— Zăpadă. Pe munții dintre Ardeal și Bucovina a nins două zile neîntrerupt. Stratul de zăpadă e de trei metri. A nins și pe munții din jurul Sibiului, Făgăraș și Brașov.

— Descoperiri archeologice. În Ocna Sibiului făcându-se săpături cu scop de a se planta arbori dela hala de așteptare a calei ferate și până la stabilimentul băilor s'a găsit în pământ: un topor de piatră din epoca neolită; un glob de piatră; o frântură din partea de jos a unei răjnite de pe vremea Romanilor; o monedă de argint dela 258 după Cristos, având pe avers figura lui M. Antonius Gordianus încunjurată de inscripția circulară: IMP. GORDIAVS PIVS TEL. AVG — Inscriptia de pe revers nu se poate citi.

Afară de acestea s'a mai găsit și un vas de lemn pentru sare, care fiind putred rău, s'a spart când voiau să-l scoată.

— Roman senzațional. „Noua Presă Liberă” anunță publicarea în cerând la Viena a unui nou roman al ex-locotenentului Bilsa, autorul „Micii Garnisoane”, pentru care a suferit un arest militar. Titlul noului lucrări e „Scumpă Patrie” („Lieb Vaterland”) și începe cu un cuplet din faimosul „Wacht am Rhein” (drumul la Rin).

— Dela congresul muncitorilor. La congresul din Bile pentru protecția legală a muncitorilor, d. Millerand a prezentat un raport asupra comisiei speciale convocată la Colonia și relativă la întrebuintarea fosforului și a plumbului, precum și la munca de noapte a femeilor.

Profesorul Bauer a făcut un raport asupra otrăvirilor industriale.

O persoană, care dorește să fie anonimul a pus la dispoziția asociației 25.000 de mărci.

— **Pace în Balcani.** Guvernul turcesc a ordonat licențierea a 20.000 de soldați din Rumelia.

— **Nesiguranța în Viena.** Eroii cuțitului se înmulțesc. În cartierul Iosefstadt s'au întâmplat mai multe asasinat. Locuitorii cer ca poliția să le permită să se înarmeze.

— **Fototerapie.** Arta de a vindeca cu raze de lumină (fără căldură) a pierdut pe celebrul său creator. Doctorul profesor Niets Finsen s'a stins acum trei zile la Copenhaga. Meritul său cel mare și neperitor va rămânea că el a reușit să vindece cancerule de piele, numit lupus, în număr de 85 la sută.

Anul a trecut a primit premiul cel mare Nobel.

Noul drumuri de fer în Asia. Rusia proiectează o linie ferată de la Enseli la Teheran, și dincolo până la Golful Persic. Numai astfel se va paraliza influența liniei de fier Bagdad. Acesta e planul, ce Rusia speră să-l execute pe baza bunelor relațiilor ce le are cu Persia.

— **Corupția în armata rusă.** După părăsirea cartierului general, Rușii au pierdut astfel de documente, cari aruncă o lumină înspăimântătoare asupra lipsei de disciplină a armatei. Intre actele intendenței sunt de acelea, cari se refer la degradarea de numeroși ofițeri, deoarece-și-au părăsit postul și n'au înștiințat apropierea dușmanilor, despre care au fost avizați, ci s'au opus poruncii superiorilor pe care o criticau în prezența soldaților, prădau fără motiv munițiile lăsând multe de acestea în mâinile adversarilor. *Intre acești ofițeri de gradă este și un colonel. Generalul Alexeiev a degradat pe mulți subofițeri, cari au jăfuit, și au omorât femei chineze, din care cauze sosiau plângerile cu droaia dela autoritățile chineze. Mulți criminali nici n'au putut fi eruați. Față de aceste stări triste din armata rusă cu atât mai izbitor apare în față severa și strălucita disciplină a soldaților japonezi.*

— **Nenorocire din pricina urșilor.** În comuna Tornia sosind zilele trecute trei ursari și rămânând să poposiască acolo peste noapte și-au legat urșii de un stâlp în curtea ospătăriei. Peste noapte urșii au rupt lanțurile și au plecat prin sat, intrând și prin curțile oamenilor. Dimineața s'a făcut mare vânătoare după ei și în decursul acestora un glonț tras în urși a nimerit în gât pe feciorul de 17 ani al lui I. Zacar, iar altul a pătruns pe fereastră în casa lui P. Sabo și a nimerit în piept pe soția lui. Feciorașul a murit îndată, iar femeia se luptă cu moartea.

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. nostri cetitori inserția de mai jos a dlui *Pollák Sándor*.

Bibliografie.

4 cor. numai 4 cor.

plus 20 fil. porto postal.

Drepturile și datorițele învățătorilor și învățătoarelor confesionale

scrisă pe temeiul legilor regulamentelor, ordinațiilor, instrucțiunilor, hotărârilor și deciziunilor principiare

de **Dr. Szabó Mihály**, inspector regesc

tradusă în românește de

Eugen Zaslo, profesor.

„Visuri trecute“.

Un elegant volum de schițe și povești scrise de cunoscutul scriitor

Alex. Ciura (Simin).

Costă 1 cor.

Să pot primi dela tipografia semn. din Blaj (Balázsfalva). 390 1-5

A apărut:

Noul abecedar de Dr. P. Spran. Nagyszeben (Sibiu). Tiparul Tipografiei arhidiecezane 1904 preț 40 fil.

Căluza noului abecedar de Dr. P. Span Nagyszeben (Sibiu). Tip. tip. arhidiecezane 1904.

Biserica din Lehecent-Carpinet. Schiță istorică de S. S. Secula. Tipogr. diecesană, Arad.

Liturghia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de **Iuliu Birou**, învățător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Ticvanul Mare, (p. u. Kákova). *Opus I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. *Preț 5 coroane*, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la **Librăria Petru Simțion** în Arad.

A apărut: *Curs practic de Constituția Patriei* sau drepturile și datorițele cetățenești pentru școalele popor le de **Iuliu Vuia** director și inv. **Librăria Ciureu Brașov**. Preț 40 bani.

În editura **Librăriei C. Șfetea București** **George Coșbuc** Crestomație pentru toți **Românii** Preț 90 bani.

Felurimii.

Planta barometrică. E de sigur una din cele mai ciudate curiozități ale naturii acestei plante pe care profesorul J. F. Nowak, un savant austriac, a isbit, nu fără greutate, să o aclimatizeze în Europa, — ea e originară din India, — și care prezice timpul prin poziția foilor și înclinarea ramurilor, cu două, trei, cinci luni înainte, cu o precizie uimitoare.

Iată mai bine ca douăzeci de ani de când botanistul vienez studiază, în fiecare zi, cele mai mici mișcări ale plantei barometrice, care a fost expusă din anul 1888 în Grădina botanică din Viena, și care se cultivă de asemenea la **Royal Kew Gardens** din Londra. Aceasta nu e decât nouă.

Dar' până acum, puțin erau acei, cari cunoșteau existența acestei plante extra-ordinare. Recentul ciclon din St. Louis, în Statele-Unite, atrase asupra ei atenția lumii întregi. În adevăr, la 22 Octombrie 1903, într-o întrevedere oficială, care avu loc între profesorul Novack și înaltul comisar al expoziției din Sthonis, savantul anunță că un ciclon va trece asupra orașului, în ziua de 14 August a anului viitor.

Planta misterioasă prezisese acest lucru; faptul se petrecuse în epoca anunțată, cu acea fatalitate neașteptată și matematică a marilor revoluții ale naturii, a cărei primă cauză pare totdeauna că scapă cunoștințelor noastre.

Și de atunci, dintr'un colț la celalalt al lumii noi, nu se vorbește de cât de „weather plant“ și de miraculoasa ei putere. Din nenorocire, trebuie îngrijiri infinite, pe cari numai un bun botanist le poate da.

Și spre a sfârși, anunțăm cititorilor, după prezicerile barometrului vegetal, descoperit de profesorul Nowack, viitoarea catastrofă naturală: un groaznic cutremur, agravat de o tombă de natură ciclonică, nu departe de Oporto, Portugalia la sfârșitul anului 1905.

Dar ce oare prevestește numai catastrofe?

Cărți legate în piele de om. Doc. orul **Matheew Ward** din Filadelfia are în biblioteca sa 7 volume legate în piele omenească: **Gil Blas de Lesage**, o carte de **Jefferson**, trei volume de entomologie, și o carte de două volume asupra celor mai celebri sculptori germani, de **Ernst Kaufmann**.

Aceste șapte volume sunt legate cu pielea chiar a lui **Kaufmann**, un învățat german, răposat în Filadelfia, care visa mereu de a lăsa ceva despre dânsul posterității.

Dacă nu a putut alt-ceva, și-a lăsat măcar pielea.

ECONOMIE.

Arad, 1 Octobru.

Recolta lunii. Până-ce rodul în Europa e slab, în Asia, care în anii din urmă a suferit de foamete, e o recoltă bună Australia încă a avut timp bun. Argentina a simțit puțină receală, dimpotrivă Statele-Unite s'au plâns de frig și secetă. Recolta din anul acesta din Kanada încă este mai bună decât mijlocie. Argentina a avut recoltă bună, tot așa și Australia, India se bucură anul acesta de un rezultat deosebit de bun în recoltă. Rodul din Africa este anul acesta mijlociu.

INSERTIUNI și RECLAME.

Este admirabil rezultatul, pe care îl ajunge on. public de dame prin folosirea laptelui de castraveți veritabil englez. După o folosire de câteva zile dispar de pe față alunițele zgrăbunțelor și alte inconveniențe de piele; netezește fața și sbărciturile, face pielea finitului albă, tineră și fină fără să strice pielea. Mijloc premiat la expoziția din Paris și Viena; acest mijloc scoate și la noi, ca și în Anglia din uz toate cosmeticele. Un flocon 2 cor, săpun de castraveți 1 cor. pudră de castraveți 1 cor. 20. Se poate căpăta în orice farmacie; pe poștă trimite **Balassa Cornel**, farmacist, Budapesta. **Erzsébetfalva**; ear în **Cașovia (Kassa) Pallaghi Kálmán**, Fő-utca II. Deposit primul în Arad la farmacistul **Földes Kelemen**, și la drogueria lui **Vojtek și Veisz**.

Primul
și singular institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.
ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul locului, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care ai ajuns să vindecarea rufelor, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și desorice boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard sau la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de lecitor și curățător e institutul special al drului **Palóc**, medic de spital (Budapesta VII Kerepest-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. **Palóc** vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și cașurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secesuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. **Palóc** dela 10 ore în. a până la amiază.

Adresa: **Dr. Palóc** medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepest-ut 10. 297

Editor-proprietar: **George Nichiu**
Redactor responsabil: **Ioan Russu-Șirianu**.

Tuschák Vilmos,

argintar.

ARAD, Batthányi-utca 23, I em. 8 ajtó.

Primesc orî-ce fel de lucru aparținător acestei branșe pentru prețurile cele mai moderate și pe execuțiunea cea mai bună.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

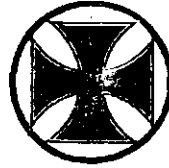
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, șuierul de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, ausul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uudul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

țianeregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afâtoare, eard pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Stsada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre execuțiune orî-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opurî, manuale, tabelării în orî-ce mărîmî, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicurî, cap de scrisorî, anunțurî funebrele, cărți de visită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre execuțiune și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acră de Boholt

e recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirop dă o beutură plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fileri

0 sticlă mică (1 litru) 18 fileri.

Se poate comanda și furnisa la locuința dela

Hartmann Samu

magazin de ferarie și coloniale
ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comande din provincie se efectuează prompt și echitabil.

811

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai eficiente.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *tfj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

rămân cu stimă:

Pápay Lajos,

măstru-măsar.

289

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabiliment fabricale de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. — 293

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condiții favorabile de plată, prețuri echitabile.

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma improcolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.

măstru tapesier.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, per barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fil.

244

Ori-ce per cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumuseța naturală a părului. Astfel perul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face perul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem preface ori-ce per în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca perul. — Prețul sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.